

Numărul 45. Oradea-mare 11/24 novembre 1901. Anul XXXVII

Apare duminică. Abonamentul pe an 16 cor., pe 1/2, de an 8, pe 3 luni 4. Pentru România pe an 20 lei.

Pe Dunăre.

(De la Orșova la Sulina.)

11. Giurgiu. Călugărenii.

Sosim în fața orașului Giurgiu. Tărurile se de-părtează. Din coșurile nalte ale fabricilor gâlgăe rotocoale negre de fum și se risipesc molatic în zarea nesfârșită. Dunărea liniștită, largă, are aspectul unui lac frumos, poleit de razele soarelui. Un șes neted, verde, răsare 'n mijlocul apei. E ostrovul San-Giorgio, pe care-a stat odinioară un falnic castel, zidit de Genovezi — stăpânitorii mărilor de-acum o mie de ani. În dreptul acestei insule se 'ntinde, pe câmpia din stânga, Giurgiu — sentinela capitalei la Dunăre — vechia și sbuciumată cetate, stăpânită când de Români, când de Turci, bătută și pusă 'n flăcări când de uni, când de alții, neșciind până pe la începutul acestui veac căru Dumnezeu să se închine, și cui, și 'n ce limbă să-și spue durerile. În cincisute de ani și-a vădut de paisprezece ori bisericile prefăcute 'n giamii: creștinii trebuiau să 'ascundă prin beciuri ca să se poată 'nchină în legea lor.

Pe-aici și-a întins pod peste Dunăre, acum trei sute de ani, bătrânul și nebiruitul Sinan-Pașa — spaîma creștinătății. El venia cu oaste multă și cu velvă mare, hotărît să sfarme-odată pentru totdeauna stăvilarele române din poalele Carpaților, cuibul acesta de viteji, cari de-atâta timp stăteau străji neadormite la porțile Europei apusene și nu lăsa puterea semilunii să-și întindă mai departe valurile-i cotropitoare. Pentru fericirea neamului nostru, pe vremea aceea Domn în țara românească era Mihaî Viteazu, una din cele mai eroice figuri în istoria omenirii. Vădând el ce potop de oaste vine asupra-i și cugetând că o luptă în câmp deschis nu e cu puțință, se retrase la câteva ceasuri departe de

Giurgiu, pe valea Neajlovului, la locul numit Vadul Călugărenilor. Aici, drumul spre București trecea printre două dealuri acoperite de păduri. Valea era îngustă și mlăștinoasă. La intrare era un pod lung de lemn peste băltoacele Neajlovului. Mihaî trecu podul și se aședă în strimtoarea aceasta ca 'ntr'o cetate. Puțini erau la număr ostașii lui, dar inimoși, încercați în lupte, cu multă iubire de țară, și hotărîți cu toții a-ș da scump viața. Împărțiți în cete, așteptau pe vrăjmaș și-și plănuiau lovirile. A patruză, pe la nămezi, pândarii de pe măguri zăriră dinspre Giurgiu un nor mare de praf întunecând văzduhul. — Pe la toacă, oastea marelui Vizir, de zece ori mai numeroasă decât a lui Mihaî, era împânzită la gura vadului, dincolo de pod. Din înfundăturile codrului, Românii își măsurau vrăjmașul, cu care aveau să dea piept a doua zi. Noaptea și-o petrecură sfātuind, împrejurul focurilor. Când se lumină de ziuă, toți erau în picioare, nerăbdători, gata de luptă.

Mărimea primejdiei îi infierbîntă. Mihaî se primblă printre ei. Privirea și vorba lui dau sufletelor încredere și brațelor tărie. — „Cu inimă, copii, și nu pierdeți nici o mișcare. Gândiți-ve, că în cumpăna bărbăției voastre atărnă azi destinele țării, mândria și viitorul neamului nostru?...”

Cumplită a fost lupta, și mult sânge s'a mai vărsat până să se hotărească biruința acelei zile. De trei ori s'a izbît, din ce în ce mai îndărjite și mai furioase, cele două armate. De trei ori ne'nfricoșatele șiruri ale lui Mihaî se răped dincolo de pod și-și despică drum cu paloșele 'n gloatele adânci și dese ale lui Sinan. Înăbușiți înse de covârșitoarea mulțime a dușmanului, care părea că, de ce-o tăi, de ce sporește, Românii se retrag, încet și cu rânduială, în strimtoarea în care Turcii nu 'ndrăznesc încă să se adâncească. Se lasă soarele spre asfințit. Printre copaci se ved ostășii legându-și rănile 'n pripă, nerăbdători de-a-ș jertfi patriei cea din urmă picătură de sânge. În vale viermuese turbanele. Si-

nan Paşa se pregăteşte să treacă podul şi să 'nain-teze cu toată armata. Încep clipele marilor grigi. În vremea asta, iată că soseşte în tabăra Românilor o ceată de trei sute de puşcaşi Ardeleni. Ajutorul acesta, venit la timp, e primit ca un semn dumnezeesc. Acum, nu mai e un moment de pierdut. — Mihaî îşi întocmeşte iute rândurile, s'asează 'n fruntea călăreţilor şi, smulgând o secure din mâna unui soldat, îşi face cruce, şi dă pintenii calului. Un freamăt lung, ca de stărnirea unui vânt, cutremură pădurea. Turcii apucaseră a-ş trece o frunte de oaste dincoace de pod. Mihaî se răpede voinicăţese 'n ea şi 'nvărtejindu-se îşi face loc cu calul şi cu braţul în mulţimea 'nspăimântată, rătează ditr'o lovitură de stângaciū capul lui Caraiman Paşa, şi 'nvălmăşeşte cu ai sei şirurile rupte şi zăpăcite de iuţeala izbirii. Sinan, fierbând de mânie, îşi ridică grosul armatei, şi trece podul. Mihaî se face că se retrage şi-l lasă să 'nainteze puţin în strîmtoare, unde mulţimea, neputându-ş desfăşura rândurile, nu mai eră aşă de primejdioasă. Turcii încep să se creadă biruitori, când de-odată se trezesc izbiţi în faţă de oastea învăpăiată a lui Mihaî. Puterea şi mai ales iuţeala atacului neaşteptat, îi opreşte 'n loc; loviturile, cari curg ca grindina, le ia vędul. Ţipetele celor din nainte aruncă groază 'n sufletele celor din urmă. Măcelul se 'nfierbintă. Luptătorii sânt piept la piept. Ochii scapără, şi inimile se 'ndărjesc de-o parte şi de alta. Adânc străbate 'n gloată fulgerătorul Voivod, lăsând diră de morţi pe unde trece; ostaşii luiucid cu mânerul, când li se rupe spada. Ei înaintează mereu, spărgând şir după şir, împrăsciind spalmă şi neorânduială în oastea păgână, care 'ncepe să dea 'ndărăt şi să se 'nvălmăşească. Cei din urmă, vędându-se împinşi spre pod, o ia la fugă. Sinan se răpede să-i întoarcă. El răcneşte, blestemă, şi bate 'n mişei cu ghioaga-i de fier. Dar strigătul morţii răsună mai tare. Oastea vizirului se tulbură toată, năpădită ca de-o furtună. Românii lovesc orbeşce. Piepturi şi capete trosnesc sfărimate sub copitele cailor. Mulţimea, nebună de groază, îşi caută scăparea 'n fugă. Fricosii tirăsc pe eroi. La pod se inghesuesc să treacă de-odată cai, oameni şi tunuri. Se face-o larmă ş-un învălmăşag de nu mai şeiū în cotro să se mişce. Toţi poruncesc, şi nimeni n'ascultă. Unii mor striviţi de 'mbulzeală, alţii s'asvăr în mocirlă. Sinan, îmbrâncit, cade de pe pod şi-ş rupe dinţii, — un supus îl ia 'n spate şi-l scapă. Soldaţi şi paşi fug la olaltă lăsând şi arme şi steaguri în mânilor Românilor, cari-i gonesc, lovindu-i de zor, până când noaptea ia sub ocrotirea întunericului ei sfărăturile ce mai rămăseseră din marea oaste-a lui Sinan. Mihaî se 'ntoarce 'ncărcat de trofee. Stelele clipeşc peste bălţile de sânge. Bătrânul, cruntul vizir, boceşce 'n cortu-i, rupându-şi haînele de pe el. Năuc, nepricepând ce-i asta, aiurit de durere, geme clătînând din cap: Alah, Alah!... şi pe când spahiū lui tremură tupilaţi prin bălării, din tabăra Românilor se 'nalţă 'n liniştea nopţii cântece de biruinţă.

AL. VLAHUŢĂ.

Dimineaţa.

*Uşoare neguri cresc din porumbişte
Şi arde viu luceafăru 'n tărie...
Isvoarele în liniştea pustie
Îşi tânguie eterna lor restrişte.*

*Stău brađii muţi şi 'ntunecaţi ca nişte
Oşteni în şir, visând o bătălie...
Prin frunze vântul somnoros adie
Şi 'n eodru prinde crengile să mişce.*

*Mierloūl sprinten şueră o clipă.
Un şturz mişel îngân' o turturică;
Vestind noroc departe strigă cucul.*

*Ce mândră sərbătoare se 'nfiripă!
Doînind din frunză vesel, pe potică,
Se duce 'n sus prin aluniş hađducul.*

ST. O. IOSIF.

Cumetrele.

(Fine.)

Fără noapte, dormiau oamenii prin sat, dar moş Savu nu dormia. Îşi dăduse la boi şi stătea îngândurit la usciorul unei porţiţe.

Când iată, pe sub gard, tupilită, moaşa Măcinica.

— Moş Savule, ian vino, nu sta pocūmp; vine vremea şi-ţi plouă fēnul — zise baba, sfătosă.

Moş Savu — suprins fără de veste, tuşi una a gol şi-ş togmi şerparul pe lângă brēu. Nu şcicia să răspundă cu graba, dar baba — multă la vorbă şi aprigă — continuă:

— Aşă zeū, nu sta ca broasca 'n cărare, să te calce toţi. Trezeşce-te şi fii cuminte că nu eşti de azi de ieri. Una şi bună: — la peţițe.

Moş Savu îşi ridică doue sprâncene mari şi buhoase cât un huhurez.* Multe gândise el, dar aşă ceva nu i-a vinit în minte.

— La peţițe? întrebă Savu.

— La peţițe zeū, la peţițe cumetre. E vremea spe ziuă, şi până 'n ziuă tot satul e plin de poveşti. Tu, moş Savu, tu de poveste. Tu, moş Savu, în gura babelor tu, de ocară, — ce socoţi?

Bătrânul se simţia oarecum întrămat şi îmbărbătat. Simţia în sine voie şi putere, dar nu eră des-tul de treaz încă.

— Tu eşti femeie cuminte Măcinică, dar io nu mai am minte. Omul supărat n'are minte de-un ban.

— Tu, Savu, — cum să nu fii tu cuminte? Numai socoteala să fie bună. Ce vreî? Fecior fugit, fată fugită! Nu-i drept! Când s'a lămurî de ziuă fata pe prismă, dă la găini grăunţe şi feciorul pângă boi. Ba mai mult — fata mireasă şi feciorul mire. Cine a vędut mireasă fugită? Fug cumetre, fug fete cu feciori, dar mireasă fugită n'am vędut de când vesteşdesc în lumea asta. Una şi blem, la peţițe. Până

* Huhurez = o buhă cu urechi mari.

în ziuă întorci lumea cu susu în jos — feciorul mire, fata mireasă, — o vorbă ca doue.

— Zio tu zicii, cumetăra.

— Zic zeu; cum să nu zic? Ce zic eui e zis, cumetre.

Baba se 'mpintină odată, apoi porni să meargă, ca și cel ce și-a spus vorba cea din urmă; dar s'a întors iară, prinse pe moșul de mână și începă a șopti.

Ce i-a șoptit ce nu — ea șcie, dar când s'au despărțit a mers moșul în casă cu inima 'n dinți.

— Tu boreasă — începă bătrânul rezolut — acuma tu să tacă. Tu să tacă și eui să-ți spun. Nică o vorbă, una și bună, alta ba.

Apoi se puse pe cornul vetrei, își scoase pipa, puse un jar pe ea, și începă.

Gacina ascultă vorba până în capăt, mai stăgind focul din când în când. În urmă grăi și ea o vorbă.

— Zo tu zicii Savule? Multă minte are Măci-nica aceea.

Cumetra Titiana ai fi gândit că o suflă lumea în vânt; dar n'a suflat-o. Eră zăpăcită și doborită până la pământ.

Ședea pe vatră ca dusă. — Cu o mână-și ținea furca, cu cealaltă fusul, dar nu torcea. Privia în zărea focului, lung și fără cale, gândia că e vrăjită. Iar Măriuța ședea într'un unghi de casă și plângea.

Catastrofa trecuse peste capul ei, cum trece o undă de foc, și acuma stătea și plângea. Numai acuma șciea biata, ce a făcut.

Mamă-sa i-a spus vorbe, și — Doamne, din vorbele acele a înțeles că ce e aceea: a fugi 'n lume cu-un fecior.

Ședea amândouă și tăcea. Și tăcând își cernău pânzele vieții.

Ele Doamne, ele cu velfa lor, ele cu cinstea lor — cinstea mami, peana fetei — toate cădute. Și ele — umilite, rușinate.

Fata cea făloasă, fată fugită; fata cea desmerdată, fugită 'n lume cu drăguțul.

Și-or auzi fetele, și-or auzi mamele, toate pismoase; și toate o vor cleveți. — Și fata ei, Măriuța ei cea frumoasă, clevețită și rușinată. Măriuța ei, scumpetea mami, peana fetelor.

Eră spre ziuă, și încă nu dormise. Cocoșii începuseră a cântă, și prin sat se vedea câte o zare ică-cole.

Când — de-odată se treziră ca din somn. Căni lătrau pe-afară ca pe lup. — Titiana sări la fereastă; iar Măriuța-și șterse ochii de lacrimi, și-și trase năframa pe ochi.

Titiana se uită lung pe fereastă, până ce pută să deslege ceva.

Și — ce vedă Doamne? Să ai ochi căți pământul la coadă și să te tot uiți.

Și s'ar fi mai uitat odată ca să vadă mai bine, dar n'avu timp.

— Măriuță, pețitorii, — zise mama într'o fugă, și alergă repede, luă vâtrariul, își stăgi focul, își mătură cenușa 'n vatră, — apoi apucă o față de masă de pe rudariu, își așternu masa, — și se făcu toată piperiu.

Măriuța — așa, beata și buimucită, cum eră, sări iute, intră în cămăruță, și trase ușa.

Și intrară — pețitorii.

Nainte viniă starostele, cu gură mare și cu ponturi; și 'n urma lui un fecioraș ca un pënaș — Ghița cumetrii.

Ghița cumetrii!

AI gândi că Titiana va căscă o gură cât o șură, și i-a 'mbucă dintr'una. Dar nu l-a îmbucut.

Ci-ș făcu gură dulce, și se scutură și se desmerdă, — gândia că nu-i ea.

Măriuța plângea colo 'n cămăruță; dar când a înțeles că ce e: s'a îmbrăcat frumoasă, și a eșit veselă și 'nflorită ca o zi de primăvară.

Cocoșii cântaseră, și se lămuriă de ziuă.

La fântâna satului se adunaseră fetele după apă, — dar mai multe ca ori când.

Cum să nu?

Tot satul șciea deja că Măriuța a fugit cu drăguțul. Fata cea frumoasă, fata cea aleasă — fugită.

Și 'ncepură a croi și a chichi. Și cât ai bate în palme făcură vestea poveste. Cu urechi și cu coarne, mare și pocită cât te 'ngrozia de ea.

Dar le apucă ziua.

Și-ș luară olurile, înghețate pe la grui, și dădură să pornească.

Dar stătură iară.

De la Titiana eșiau pețitorii; rumeni la față și dragi.

Titiana stătea pe podmol, cu mânil 'n șolduri; și se uită după ei.

Pețitorii trecuseră pe uliță 'n sus; dar ea tot mai stătea și schimbă din călcăie — să vadă fetele de la fântână.

Și au trecut trei dumineci. Și a făcut Titiana o nuntă, să meargă vestea.

Mirii — Ghița cu Măriuța — jucau la olaltă, — stătea lumea și se uită la ei. Cele doue cumetre acuma cuscre, ședea după masă, beău rogiuliță dulce și se sărutău.

V. R. BUTICESCU.

Chrisanteme.

*Când Toamna, către capăt, începe a se teme
De-asprimea ernei, care, dă primii sei flori,
Când Firea, îngrijată, purcede să-și recheme
La viața de odihnă podoaba ei de flori, —*

*Voț, ultimă splendoare, cu care 'nvină Vreme
Gătindu-se, așteaptă vestmântul de ninsori,
Venii, — votoasă ceată de mândre chrisanteme
Cu-a voastră bogăție de forme și colorți...*

*Venii, — și ochii noștri setoși de răsfățare,
În dulcea-ve ivire găsesc o desmierdare,
Un zîmbet, ca o rază întinsă 'n scânteeți;*

*Drăgălășia voastră e-adânc ispititoare;
În voț e poezia apusului de soare
Și dorul după vraja duloasei primăveri.*

N. G. RĂDULESCU-NIGER.

Să nu te joci cu jurământul.

Comedie în trei acte de *Alfred de Musset*.

(1836.)

Persoanele.

Van Buck, comerciant.
Valentin van Buck, nepotul lui.
Baronesa de Mantes.
Cecilia, fiica ei.
Un preot.
Un măestru de dans.
Un chelner.
Un fecior.
Alt fecior.
Al treilea fecior.

Acțiunea se petrece în Paris în scena I din actul I, pe urmă la castelul baronesei.

ACTUL I.

Scena I.

Camera lui Valentin.

Valentin șade. — Întră *Van Buck*.

Van Buck. Bună dimineața, nepoate.

Valentin. Bună să-ți fie inima, iubite unchiule.

Van Buck. Ședî numai, am de vorbit cu domnia-ta.

Valentin. Poftesc și ia loc în fotoliu; te voi ascultă cu plăcere.

Van Buck (șade). Am tot așteptat, stimabile, doar vei mai lăsa odată din încăpăținarea domniei-tale. Dar nu! Ei, bine; află inșe, că și răbdarea mea, ori cât ar fi ea de îndelungată, tot nu e făr' de margini. Răbd eu cât răbd; ci de la o vreme trece de șagă și mi se ureșce și mie. După ce -- hai să zicem -- cineva a scos de douezeci de ori pe un nebun, care vrea să se inee în apă; creșcă n'o să-l lase odată în șcirea Domnului?

Valentin. Unchiule, domnia-ta începî cu o rară elocință și afli niște drăguțe de metafore.

Van Buck. Domnul meu, fă bine și tacî și să nu-ți permiți glume pe socoteala mea. De trei ani încoace nici sfaturile, nici vorbele celea bune nu se prind de tine; ce îți intră pe o ureche, pe cealaltă îi dai drumul. Par' că ești smintit, nu altă. Curat smintit. Ba propusuri, cari rămân baltă, ba o mie de preteeste de câte ori te codeșci de la vre-un lucru; iar eu te-am tot lăsat de capul teu și tot ce aș fi putut să fac și aș mai putea -- dar pe barba mea! n'am să mai fac nimic!... Aș vrea numai să șciu ce ai de gând după toate astea? Cu înderțnicia domniei-tale...

Valentin. Unchiul meu, domnia-ta ești reu dispus astăzi.

Van Buck. Nu, domnul meu. Nu me intrerupe, Domnia-ta ești atât de înderțnic, pe cât de răbdător și credul m'am arătat eu, — din nefericire. Unde s'a mai pomenit, ca un tinăr în vîrstă de douezeci și cincî de ani să-și piardă timpul, cum ți-l perdi domnia-ta? De acestea sfaturi ți-am dat eu? Te întreb acum, când ai de gând să te apuci de vre-o stare ceva? În cele din urmă domnia-ta ești sărac; pentru că mult pușinul ce voi fi avînd eu, e al meu; iar eu, precum vești, nu sînt încă gata de

moarte și digerez voinicesc. Ce gîndești, că te-î face pîn' oi muri eu?

Valentin. Unchiule, domnia-ta ești supărat și ești p'aci p'aci să-ți uiți de domnia-ta.

Van Buck. Nu, domnul meu, nu avea nici o teamă, nu imi uit de mine. Iar domnia-ta încă să nu uiți, că dacă am fost eu unicul în familie, care m'am apucat de negoț, — ți-o înseamnă bine aceasta — tot eu am fost acela, care am readunat ruinele averii noastre sdruncinate. Frumos îți stă să ridi, când vorbești cu domnia-ta! Dar dacă nu vindeam eu bumbac la Anvers, domnia-ta ai fi astăzi pe ulițe în halatul domniei-tale cel cu flori. Dar fie în șcirea lui Dumnezeu, afurisitele tale de cărți --

Valentin. Unchiul meu, prea se îngroașă. Iată, că îți uiți cu totul de domnia-ta; domnia-ta schimbă acum tonul; zeu nu începuseși chiar în chipul acesta.

Van Buck. Ba un car de draci! Tu îți bați joc de mine. Pe semne eu nu sînt bun de altă, ci numai să-ți plătesc polițele. Ca și azi-dimineață; șasă-zeci louis d'or-î! Vești bine, domnia-lui trebuie să se presinte fashionable — dracul să ve ia cuvintele aceste englezești! E altă afacere, dacă are, ori nu, din ce să-și plătească croitorul. Crești că acesta e un lucru de cuviință? Și crești că e acelaș lucru a te scobori de pe un cal superb în fața unui palat; ori a te da jos dintr'o birje și a te cătără doue-trei caturi. Te imbraci — vești bine — în gilete de satin, fercheș colea; iar când vii de la vre-un bal și ceri o luminărie de la portar, — portarul își aduce aminte că nu i-ai dat nici o para de anul nou și începe a-ți bolborosi. Ajuns între tineri mult mai avuți decăt tine, și tu ca ei, nu mai șciî ce să faci de infumurat. Tu porți barba în cioc și pletele pe umeri, par' că nu ai avea din ce să-ți cumperi o cordelă pentru chică. Scrii la gazete — și ești capabil să te faci Saint-Simonian, când nu vei mai avea para chioară; și pe cinstea mea, aceasta n'o să întârzie mult timp. Lasă-me în pace, un scribă de stradă e mai onorabil decăt domnia-ta. Să șciî că am să-ți detrag apanagiul și te voi lăsa să te prepădești în vre-o șură.

Valentin. Bunul meu unchiu, eu te stimez și te iubesc. Fă-mi acum plăcerea de a me ascultă. Azi-dimineața domnia-ta mi-ai plătit o poliță. Când viniai, eu eram la fereastă și te-am vedut cum te apropiai cu capul plecat, preparând un discurs lung cât de aci pînă la domnia-ta. Crede-me unchiule, ai fi putut să te cruți de osteneala aceasta. Eu, șciu prea bine ce gîndești domnia-ta, și că nu gîndești totdeauna ceea ce spuî. Iar pentru ceea ce faci, îți mulțumesc din toată inima. Că am datorii, și că nu sînt bun de nimic — se poate; ce vrea? Domnia-ta ai șasă-zeci mii de franci rentă...

Van Buck. Cinci-zeci.

Valentin. Șasă-zeci, unchiul meu; domnia-ta nu ai copii și ești atât de bun față de mine. Ce reutate faci, dacă profit de aceasta? Cu o frumoasă rentă de șasă-zeci mii de franci...

Van Buck. Cinci-zeci, cinci-zeci; nici un ban mai mult.

Valentin. Șasă-zeci; mi-ai spus chiar domnia-ta.

Van Buck. Nici odată! Cine? Eu?

Valentin. Fie cinci-zeci. Domnia-ta ești tinăr, vesel și plin de viață. Crești că aceasta me supără, și că sgraciu după averea domniei-tale? Domnia-ta nu imi vei face atâta nedreptate. Se poate ca domnia-ta

Vis și realitate.

să nu fi împăcat cu talentul meu de finanțier ; dar gândesc că nu te îndoiești de sentimentele mele. Domnia-ta me certă din cauza halatului meu ; pe când domnia-ta îi fi purtat altfel de halate. Barba mea în cioc nu înseamnă că eu aș fi Saint-Simonian ; dimpotrivă eu respectez foarte mult dreptul de moștenire. Domnia-ta te plângi de giletele mele ; dar ți-ar plăcea dacă aș umbla în cămașă ? Domnia-ta zici că eu sunt sărac și că prieteni mei nu sunt ; atât mai bine pentru dânsii ; dar aceasta nu e vina mea. Domnia-ta crezi că amicii mei me răsfață și că exemplul lor me face disprețuit și nebagător de seamă ; dar eu nu sunt, decât doară când ceva nu îmi mai face nici un haz. Domnia-ta îmi plătești datoriile ; ei bine, iar eu la rëndul meu, precum știi nu împrumut de la cămătari. Îmi reproșezi că me plimb în birjă ; dar ce să fac, dacă nu am echipaj ! Mai zici că vinind acasă noaptea, iaș luminare de la portar ; o iaș pentru ca să nu-mi frâng gâtul urcând pe întunerec. Domnia-ta ai vrea să me vezi în vre-o slujbă ; te rog, fă ca să fiu numit prim-ministru și să vezi cum am să fiu la postul meu. Dar când voi fi supranumerar pe lângă un biet avocat ; spune-mi cu ce să me aleg oare din afacerea aceasta, afară de convingerea, că totul e în vane deșertăciune ? Domnia-ta zici că joc cărți ; recunosc ; dar când îmi umblă foaia, câștig și te asigur că nu apuc bine să perd, până ce me răsădădesc că e o prostie să joc. Ar fi altfel, zici domnia-ta, când aș oprî un cal superb înaintea casei mele ; cred și eu ! Domniei-tale îți vine ușor să vorbești în chipul acesta. Domnia-ta ești mândru că ai vândut bumbac ; de ar da Dumnezeu să pot vinde și eu ! Asta ar însemna că am pe ce să-l cumpăr. În fine, eu țin la nobilimea familiei mele tot atât de mult ca și domnia-ta ; și chiar pentru aceasta me mulțumesc și fără de caș de pur sânge. Dar iubite unchiule, îmi pare că domnia-ta n' ai dejunat. Așă-i că am ghicit ? Domnia-ta te-ai lăsat cu stomacul gol după blăstēmata aceasta de poliță. Hai să o înghițim împreună. Ne aduce îndată ciocolata. (Sună.)

(Un fecior servește dejunul.)

Van Buck. Ah, ce dejun ! Al naibei, tu trăești ca un prinț.

Valentin. Ei, ce să faci ? Când ești rupt de foame, caută să te mângâi cu ceva. (Șed la masă.)

Van Buck. Hai, spune : de vreme ce me pun la masă, tu îți vei închipui că te iert.

Valentin. Eu ? O, nu ! Tot ce me năcăjește e, că dacă domnia-ta te superi, îți scapă unele expresii cam-cam mojicești. Da, cum e atunci, fără de a vrea din adins, lapedi de la domnia-ta floarea gingașă a politetei, care între alte împregiurări e o podoabă aleasă a temperamentului domniei-tale. Dar ceea ce se petrece între noi, rămâne, vezi bine, tot între noi numai... Domnia-ta îmi vei crede că nu voi povesti nimenui.

Van Buck. Bine, bine. Nu îmi scapă nimic. Dar să lășăm asta. Să vorbim de altceva. Tu ar trebui să te însori.

Valentin. Vai de mine ! Ce ai zis ?

Valentin. Dă-mi să beaș. Zic că anii trec și ar trebui să te însori.

Valentin. Dar, unchiul meu, ce ți-am făcut ?

Van Buck. Ce ? Mi-ai făcut polițe. Și dacă n' ai fi făcut nimic, de ce te sperii așă ? Să cumpenim bine ; ce reu ți-ar fi, dacă te-ai pomeni într'o sară

în brațele unei copile, drăguță, bine-crescută, cinci mii de taleri pe masă ; pentru ca dimineața, când te-î sculă, să-ți uiți de toate năcasurile. Ah, ce neferecire mare și zeu că ai de ce să te sperii ! Tu ai datorii ; ei bine ; și le-oi plăti ; iar odată însurat, va fi grijea ta mai departe. — Domnișoara de Mantes are tot ce se cere...

Valentin. Domnișoara de Mantes ! Domnia-ta glumești ?

Van Buck. După ce mi-a scăpat numele, să știi că nu glumesc. E vorbă chiar de dânsa, și dacă vrei...

Valentin. Și dacă vrea și ea, știi vorba ceea :

„ — Îți place fata, băiete ?

„ — Place, tată.

„ — Dar tu ei ?

„ — Și ea mie.

Van Buck. Să nu mai întindem vorba. Numai dacă vrei tu. Ea te iubește.

Valentin. Dar nu am vedut-o în viața mea !

Van Buck. Nu are de a face ; îți spun că îi plac.

Valentin. Într'adevăr ?

Van Buck. Pe cuvântul meu.

Valentin. Bine ; dar nu-mi place ea mie.

Van Buck. Pentru ce ?

Valentin. Tot din cauza din care eu îi plac ei.

Van Buck. E prostie să zici, că cineva nu îți place, când nici nu l-ai vedut.

Valentin. Și tot așă, să zici că îți place. Te rog să nu mai vorbim de aceasta.

Van Buck. Dar amice, în urma urmelor — mai toarnă-mi să beaș — trebuie să sfârșim odată.

Valentin. Fără îndoială ! Toti trebuie să murim odată.

Van Buck. Eu gândesc ca să te hotărăști și să te apuci de vre-o treabă. Ce gândești că se va alege din tine, când azi-mâne me voi vedea silit să te las în voia sorții tale ? Pentru că nu trebuie să crezi că eu voi consimți ca să me ruinez din cauza ta. Iar dacă vrei să me moștenești ; tot îți mai trebuie să ai ce roade, până ce vei primi moștenirea. Însurăciunea ta me va costă parale, nu-î vorbă ; dar asta odată pentru totdeauna și poate nici nu atât de mult cât nebuniile tale, dacă aș ținea socoteală despre toate. O vorbă ca o sută : vreaș să me ved odată scăpat de tine ; gândește-te așă dar : vreaș o nevastă drăguță, datoriile plătite și să trăiești în tie-neală ?

Valentin. Fiind că domnia-ta ții atât de mult la aceasta, unchiul meu, și de vreme ce iaș lucrul în serios ; voi răspunde și eu tot așă de serios, — ia-ți o prăjitură și te rog să me ascuți.

Van Buck. Să te aud.

Valentin. Pentru de a nu începe prea de departe, și pentru a nu te obosi prea mult cu introduceri, voi începe din anticitate. Nu va trebui să insist asupra modului în care a fost tratat un bărbat bun și blând, care a primit din nou în casa sa pe aceea, care îl înșelase și îi făcuse prea multă rușine ; frate al unui domnitor puternic și încoronat bată-l focul...

Van Buck. De cine îmi vorbești ?

Valentin. De Menelaos, unchiule.

Van Buck. Dracul să te ia cu el cu tot. Am prostit eu, ori ce, de te ascult ?

Valentin. Pentru ce ? Mie îmi pare foarte natural...

Van Buck. Strengar blăstemat! Nebun ce ești!
Nu e chip să scoată omul o vorbă cu rost din tine.
(Se ridică.) Hai să isprăvim! Pentru astăzi ajunge.
În ziua de astăzi tinerii nu mai respectă nimic.

Valentin. Unchiul meu, domnia-ta te mână!

Van Buck. Nu, domnul meu; dar e de necredut!
Se poate ca un om în vârstă mea să ajungă de jucărie unui stricat ca și tine? Nu cumva me ții după un camarad al tău și să-ți mai spun și de astă-dată.

Valentin. Cum, unchiule, se poate, ca domnia-ta să nu fii citit pe Homer?

Van Buck (șade.) Ei, când să-l fii citit?

Valentin. Când domnia-ta îmi vorbești de căsătorie, socotesc că e natural să citez pe cel mai mare familist din antichitate.

Van Buck. Mofturi! Mult me doare de nu știu cine de acum nu știu câte miș de ani. Spune, vrei să-mi răspunzi serios la ce te întreb?

Valentin. Cum să nu vreau! Dar întei să bem. Pentru să ne putem înțelege, te rog fii bun și nu me intrerupe. Nu am citat pe Menelaos pentru ca să fac paradă cu cunoștințele mele; ci pentru ca să încunjoar de a vorbi de o mulțime de alți oameni einștiți. Dar îmi dai voie să me esplic fără de rezervă?

Van Buck. Da, și numai decât; ori te las aci.

Valentin. Eram de șasă-spre-zece ani și abia ieșisem din colegiu, când pentru întâia dată, am fost distins din partea unei frumoase dame, amcută familiei noastre. La vârstă aceasta cine se mai întreabă, ce e inocent și ce e crimă? Eram într'o sară la iubita mea. Bărbatul ei se ridică gata să plece. Privirile frumoasei mele se întelniră cu ale mele; inima îmi saltă de bucurie, că remănem singuri. Atunci îmi întorsei capul și vedui pe bietul om punându-și mânușile. Erau de piele de cerb, verdu și descusute la degete. Până când el avea de lucru cu mânușile, nevăstă-sa stătea în mijlocul odăii, un zimbet ușor tremurâ pe unghiurile buzelor ei și îi desemnă două gropițe în obraji. Numai ochiul unui amant vede acest suris: ori îl simțese mai mult decât îl vede. Surisul acesta mi-a pătuns până în suflet și eu îl sorbiam cu sete. Dar — lucru straniu — de câte ori îmi aduc aminte de acele clipe de plăcere, îmi pare totdeauna că ved două mâni roșii, cum se afundă într'o păreche de mânuși verdu și nu știu ce e în mișcările acestor mâni; dar de câte ori zimbetul din acea seară vine să-mi gâdilească buzele, o întristare și un sentiment de compătimire me cuprinde. De atunci am jurat, că nici o femeie pe lume, nu îmi va pune mânușile acestea.

Van Buck. Care va să zică, tu, ca un berbant ce ești, nu te încreși în virtutea femeilor și ți-e teamă să nu ți se întoarcă toate câte ai făcut tu altora.

Valentin. Întocmai. Mi-e frică de necuratul, și nu am poftă să me ved înmănușat.

Van Buck. Idei de flăcău!

Valentin. Cum vrei. Aceasta e părerea mea. Peste trei-zeci de ani poate să fie ideea unui bătrân, dacă eu voi mai trăi; de vreme ce eu nu me voi însurâ în viața mea!

Van Buck. Vrei tu să zici cu asta, că toate muierile sânt înșelătoare și că soartea tuturor bărbaiilor e, ca să le pună coarne?

(Va urmă.)

Tradusă de

LUCIAN BOLCAȘ.

Copilașul.

— Baladă populară. —

Unde meri tu copilaș,
Copilaș din Călăraș?
— Da me duc la Mediaș,
Le dau veste și poruncă
Medieșenii să se ducă
Prin codrii să se ascundă,
Prin codrii și prin livezi,
Că vin turci cu haîne verdu,
Și cu cusma înroșită
Și cu inima 'negrită,
De păcat, de reutate,
De neagra păgânătate.
Toată lumea-l ascultă,
Toată lumea se ducea
Prin codrii se ascundea,
Numa-o fată frumoșea
Să se ducă ea nu-mi vrea,
Că drăguț voinic avea
Un drăguț de căpitan,
Născut cu densa într'un an,
Cu ochi din magheran,
Cu gura de schinteuță,
Cu obrazu din rujuță.
Drăguța din graiū grăia:
„Măi voinice copilaș,
Copilaș din Călăraș,
Vestea ta cea prietinească
Dzeu ți-o răsplătească,
Cu averi și cu moșie,
Și cu mare bogăție,
Să te scapi de calicie,
Și neamu din grea robie.
Să ai casă și avere
Și 'n casă d'altă muere,
Și ai vile și moșie
Și 'n casă d'altă soție,
Cu peru ca aurul,
Buzele ca faguru,
Obraz alb ca omētu,
Ochișorii ca mura
Și gura ca smeura,
C'ai scăpat a ăst oraș
Din necaz, din supărare
Și din mare încercare“
Voinicosul din graiū grăia:
„Dorescu-ți mândră dolesc,
De soț ție voinicul
Înălț și subțireș,
Frumușel și cinășel,
Să fii de veste cu el,
Înălț ca stejaru,
Și d'albuț ca omētu,
Cu ochi negrii ca iadu,
Buzes dulci ca faguru.
C'adit-am de demult
Că de drăguț ți-ai avut
Căpitan însprâncenat,
La năravuri blăstemat,
Că umblă sara prin sat,
Mort de foame și de beat“
— „Voinicel drăguțu meu,
Măncată-s de traiu meu,
Ca bou de jugu greu,
Da de vrei să-mi faci un bine,
Îa-me tu pe lângă tine,
Și me scoate din rușine,
Îa-me tu cu tine dragă,
Și me poartă 'n lumea 'ntreagă,
Și de ții milă de eu,
Fă-me lumină de seū,
Și me poartă 'n sinu teū,
Că fiindu-ți jelea grea,
Io frumos ți-oiu lumină,
Și frumos te-oiu mângăia.“
— „Mândră io nu te-oiu luă,
Că dragostea ce-ai avut,
Mi se pare c'ai vëndut,
Pe prifont și pe țăboc,
Ca să nu iubești de loc“

Auđită în Fărăgău.

Cul. de

TEODOR A. BOGDAN inv. în Bistrița.

SALON.

În așteptare.

Luî Ghighi.

E ziua Domnului. Duminecă. Zi senină de toamnă, încălzită de pribegele raze ale soarelui de novembre. Zi așteptată cu multă groază de băiatul meu. Zic groază, nu înse și frică. Nu îmi este frică absolut, căci deja atunci, când te-am sărutat pentru ultima oară, la despărțire, mi-am dat seama de calea ce eră să o fac.

Nu ți-am zis nimic. Ce să-ți întristez sufletul teû nevinovat. La ce? Vêdut-ai tu doar destule lacrimi în ochii mei!...

Oara doue-spre-zece e hotărîtoarea vieții mele. În oara a doua-spre-zece îți scriu dar ție, băiatul meu.

În momentul, când condeîul meu aleargă peste hârtia udată de lacrimi, tu poate ești în cercul prietenilor tei hazlii și rîdeți împreună asupra vreunei năsdraveniî copilărești. — Am zis *poate*, căci de obiceiî fața ta fragedă este serioasă, fruntea ta mare și senină dovedește calmitatea omului care s'a profundat în cărți. Și nu se potrivește cu etatea ta! — Mai șciî poate că cântî *acum* la pian „Din vremuri frumoase“, valsul ce atât de mult te rugam să-l cântî. Cântă-l băiete, cântă-l și te transpune în gând în vremile acele frumoase, când ședeam noi toți — trei la număr — în giurul mesii, fiecare cu câte o carte dinainte. Focul pâlpiată în sobă, cîaiul aburiă pe masă, cățelul Azor gudurat la picioarele noastre așteptă bucățica de zahăr, eû — mama — ve pregătiam voue cîaiul — și atâta liniște, atâta bunăînțelegere eră atunci în aceasta idilă familiară...

Numai în sufletul meu rodea un car, dar nu me arătam. Rideam cu voi, vorbiam cu voi. Gândul meu înse eră întunecat de nedumerirea în viața mea.

Am suferit mult, băiatul meu, mult... prea mult!

Dar ce să-ți amăresc sufletul teû fraged cu rostul trist al vieții mele? De ce să-ți apară mama ta martira vieții ei? Crede-o dragă, fericită și îndestulită. Și când vei vorbi de ea, să nu ți se întunece fruntea ca de o durere; ci cu seninătate, cu îndestulare sufletească să vorbești.

Doresc, iubitele, ca amintirea mea să te încăldească cu duioșie ușurătoare de inimă, cu duioșie binefăcătoare sufletului teû nevinovat...

Se apropie oara doue-spre-zece, oara hotărîtoare asupra vieții mele.

Dacă soarta ar decide să nu ne mai întêlnim, să nu ne mai vedem, ascultă-mi ultimele rugăminți.

Fii bun, băiatul meu, totdeauna. Păstrează-me cu drag în amintire. Îndulcește traîul tatălui teû și să-i fii devotat toată viața. Mângâiați-ve și alungați-ve grijile torturătoare reciproc. Puhe-ți dragă ambiția în a ne urmă în calea începută de noi. Munca ta să aducă lumină în calea sa. Nu crede lingușito-

rilor, căci decepțiile sînt amare... Și dacă dat îți va fi ca mai târziu... să întemelezi familie, fi bun cu soția ta, ai gingășie, ai alipire și iubire sinceră, — cearcă totdeauna să-î cetești tu eventuala mahnire în ochii ei, până nu ți-o spune ea; îndulcește-î viața în toate — ca îndulcită să fie și a ta...

Sînt doue-spre-zece fără trei minute.

Trei minute! Puțin pentru câte aș avea de spus. — În fine poate ar fi și repetiții numai, doar de atâtea ori mi-am destăinuit ție modul meu de gândire, — pe care tu de și băiat încă, cu serioșitatea ta îngrijitoare, l-ai priceput...

Cântă dragă la pian „Din vremuri frumoase“ și te transpune în gând în vremurile din trecut, când.....

Bate la ușe. Acum intră medicul au asistența lui. Peste doue-trei momente cuțitul taie în carne... și..... Cine șcie ce va mai fi...

Adio, băiatul meu, iubitul meu băiat.

Budapesta 10 nov. 1901.

MARGARETA MOLDOVAN.

Îngrijirea unghiilor.

Frumusețea unghiilor constă în culoarea lor, în transparența lor, în forma lor rotundită și în lungimea lor.

Numai îngrijirea în fiecare zi a unghiilor le poate da aceste calități.

Unghiile trebuie tăiate des și rotund; nivelul degetului indică măsura naturală pe care trebuie să o aibă unghia.

Prea scurte, unghiile se deslipesc de degete; prea lungi ele sînt urite.

Adesea membrana, care înconjoară marginea de jos a unghiei, se întinde peste măsură și ascunde micul cerc albicios.

Trebuie după ce te-ai spêlat pe mâni, să tai această piele cu niște foarfeci foarte subțiri.

Spre a face unghiile strălucitoare, transparente și rose, trebuie, în fiecare zi, după ce ai terminat toaleta, să te speli pe degete cu apă caldicioasă aromatisată cu câteva picături de apă de rose.

Când unghiile sînt foarte curate, le freci puțin cu un tampon.

Strălucirea obținută astfel e rezistentă, naturală și îngrijirile acestea nu cer decât doue sau trei minute pe zi.

Să nu se întrebuițeze nici o vopsea pentru unghii, căci toate sînt vătămătoare.

Când unghiile se rup prea ușor, să se acopere noaptea cu următoarea pomadă:

Ulei de mastice	15 gr.
Sare albă	2 gr.
Prav de sachiz	2 gr. 60 cg.
Piatră acră pulver	2 gr. 60 cg.
Ceară	5 gr.

Să se amestece bine și să se formeze pomada.

Spre a face să crească din nou o unghie cădută, moi de mai multe ori degetul bolnav în ceară albă topită și puțin cam caldă; se formează astfel straturi succesive pe cari le lași să se răcească și pe cari le păstrezi până ce noua unghie, fiind formată, împinge acest înveliș protector.

ZINA.

LITERATURĂ.

De la Academia Română. Vineri la 2/15 noiembrie Academia Română a ținut ședință publică. Cu asta ocaziune s'au făcut următoarele lecturi: Dl C. Erbiceanu, „Priviri istorice și literare asupra epocii Fanarioților“; dl I. Tanoviceanu, „Din luptele pentru neam, Resturnarea lui Vasile Lupu“. Dl Erbiceanu a vorbit de epoca Fanarioților, din punctul de vedere politic, economic și financiar. Causa care a făcut pe Fanarioți să primească tronul României — spune Erbiceanu — a fost dorul de a avea un loc sigur de unde să poată pregăti lupta pentru independența Greciei de sub jugul turcesc. Punctul de activitate al lor, a fost biserica. Prin biserică spiritul grec a putut străbate prin masele poporului român. Literatura greacă a fost cultivată de asemenea pe-o mare scară în România; limba greacă era foarte răspândită, biserica română chiar contribuia la această propagare. Din toate acestea s'au folosit în aceeași măsură și Românii; limba greacă împreună cu cea latină a servit la fixarea definitivă a limbii române. — Dl I. Tanoviceanu vorbind despre răsturnarea lui Vasile Lupu domnul Moldovei, prezintă domnia aceluia ca putredă. Acest domn avea o mare predilecție pentru străini — căci el însuși era un strein. Arată, că Vasile Lupu a fost un domn destrăbălat și sub domnia lui poporul zăcea în miserie. Numai boerii erau bogați, încât puteau să dea câte 60 sau 80 de moșii zestre fiicelor lor. Răsturnarea lui Vasile Lupu a fost o operă patriotică, la care a participat tot ce era românesc și justifică pe deplin pe George Ștefan, neadmițând calitatea lui de trădător.

Coșbuc în limba maghiară. Dl Al. Ciura publică în numărul din săptămâna trecută a ziarului „Unirea“ din Blaș traducerea maghiară a poeziei „Noi vrem pământ“ de poetul nostru George Coșbuc. Traducerea e făcută de dl profesor dr. Kazsiány Géza, care are un nume binecunoscut în literatura maghiară. Este reușită, căci reproduce spiritul dominant al poeziei și limba are forța trebuitoare. Curios că traducătorul, precum ni se spune în același articol, nu știe românește; înțocmai precum Coșbuc al nostru nu știe ungurește. Iată cum se înțelnește două spirite, fără să știe nici unul limba celuilalt.

La premiul Năsturel-Herescu de 4000 lei, care se va decerne în sesiunea generală din anul viitor 1902 a Academiei Române, s'au prezentat următoarele cărți: Antonescu (Teochar), Lumii uitate Studii literare și arheologice, Iași 1901. — Broșteanu (Constantin), Salinele noastre. Studiu istoric, juridic și economic asupra exploatarea salinelor și monopolului sărei la Români și Români. București 1901. — Caragiale (I. L.) Momente, București 1901. — Codreanu (M.) Diafane. Versuri, Iași 1901. — Dragomirescu (Iuliu), Poezii, vol. I. Lacrimi. Cartea mistică. Miresme, București 1900. — Gorun (Ion) (Al. I. Hodos), Câteva versuri, București 1901. — Iosif (St. O.), Patriarhale. Poezii, București 1901. Romane și Cântece de Heine. Traducere în versuri, București 1901. — Mihályi (Ioan) Diplome Maramureșene din secolul XIV și XV, Maramureș Sighet 1900. — Nicolescu (M.) și G. S. Ioneanu, România cu țările vecine. Chartă istorică, București 1901. — Pop Reteganul (Ioan), Novele, București 1901. Povești (II) din viața țeranilor români din Sibiu 1901. — Sorcovă (pseudonim). Clipe de re-

paus. Schițe de foițe, Brașov 1901. — Tăușan (Grigore), Filosofia lui Plotin, ed. II, București 1901.

Istoria Românilor de la Aurelian până la fundarea principatelor. Premiul Alexandru Ioan Cuza, de 10.000 lei, dimpreună cu procentele acestei sume de la 1891 până la acordarea premiului, se va decerne în sesiunea generală din anul 1904 a Academiei Române, celei mai bune lucrări scrise în limba română asupra următorului subiect: „Istoria Românilor de la Aurelian până la fundarea principatelor.“ — (Decis. 5 aprilie 1900). Punctele de competență ale programului sunt cele următoare: 1. Teritoriul colonizațiunii române în țările din dreapta și din stânga Dunării-de-jos. 2. Teoriile vechi și noue despre originea și locuințele Românilor în cursul evului mediu. 3. Migrațiunea popoarelor în țările dunărene și înruririle reciproce dintre barbari și elementul roman, de la părăsirea Daciei Traiane până la înființarea imperiului bulgar. 4. Românii și Bulgarii în timpul imperiului bulgar și al celui româno-bulgar și relațiunile lor cu popoarele din stânga Dunării. 5. Originile principatelor române. Lucrarea va fi întemeiată pe un studiu cât mai amănunțit și conștient al izvoarelor antice și medievale: autori, inscripțiuni, documente și ori ce resturi ale vechimii, utilizându-se și toponimia, limba și în genere ori ce fântână ce ar putea contribui la lămurirea cestiunii. Terminul prezentării manuscriptelor la concurs este până la 1 septembrie 1903.

„Parlamentul Român“, publicația dlor George D. Nicolescu și A. Vulturescu, colaboratori la „Voinea Națională“, precum cetim în același ziar, s'a pus sub presă. Aceasta lucrare formează un volum de peste 800 pagini. Va conține: Un studiu asupra influenței pe care regimul parlamentar, instituit prin Constituțiunea de la 1866, a avut-o asupra dezvoltării politice și sociale române; enumerarea legislațiilor de la 1866 până în prezent, cu expunerea succintă a activității fiecăreia; date și tabele statistice comparative de numărul alegătorilor ce au luat parte la fiecare alegere generală; articolele din Constituțiune relative la funcționarea Camerei și Senatului, precum și regulamentele interioare ale acestor Adunări; fotografia fiecărui membru al Parlamentului, însoțită de o notă biografică, etc.

O nouă revistă literară în București. „Curierul Literar“ serie că doi fruntași ai literaturii noastre, dnl Al. Vlahuță și G. Coșbuc, simțind trebuința unei grupări puternice în chaosul atâtor agitațiuni bolnave, străine aspirațiunilor neamului românesc, câte se ivese la București, au luat hotărârea de a înființa sub conducerea și prin activitatea lor, o nouă revistă săptămânală, în gîrul căreia speră că se vor aduna toate elementele rodnice, doritoare de muncă ale generației tinere. Dorim din toată inima ca cel puțin aceasta revistă să izbutească.

„Curierul Literar“ a încetat. Aflăm cu părere de reu, că noua revistă literară din București „Curierul Literar“, din care au apărut numai cinci numere, a încetat, nefiind spriginită de ajuns de publicul cetitor. Păcat, căci a fost o revistă valoroasă, căreia i-au dat concursul mai mulți tineri scriitori. Din ultimul număr reproducem și noi poezia dlui St. O. Iosif din nr. acesta al revistei noastre. Abonații „Curierului Literar“ vor primi drept despăgubire revista ce vor scoate în curînd dnl Vlahuță și Coșbuc.

TEATRU.

Teatrul Național din București. Joi la 1/14 novembre s'a jucat „Denisa“ dramă de Al. Dumas-fiul, tradusă de D. Stăncescu, traducere publicată de mult în revista noastră. Lume puțină, ca aproape totdeauna. Publicul, care nu este mare și a vădut de multe ori aceasta piesă, cere ceva nou. Sâmbătă, din cauza înmormântării artistului Hasnaș de la Teatrul Național, nu s'a dat reprezentație. Duminecă, 4/17 novembre, la miazăzi „Lumpaciul Vagabundus“ vechiă farsă nemțească; seara „Intrigă și amor“ de Schiller. Marți la 6/19 novembre „Tosca“ înflorătoarea dramă a lui Sardou. Joi, 8/21 novembre, după miazăzi „Lumpaciul Vagabundus“, seara pentru a doua oară „Tosca“. Tot piese vechi, pe cari lumea le cunoaște de mult. Nici una din piesele moderne cari atrag publicul prin toate teatrele mari. Afliăm că după „Tosca“ care acuma se joacă întâioară la București, va urmări o serie de alte premiere, printre cari se anunță: „Zavistie“ dramă originală de dnii Leonescu și Duțu, „Prietenul femeilor“ comedie de Al. Dumas fiul și „Cinematograful“ localizație de dl Gusti.

Concert și teatru în Oravița-română. Reuniunea gr. cat. de cântări „Concordia“ din Oravița-română va da duminică în 24 novembre n. concert și reprezentație teatrală în sala otelului „Seranul de aur“. În concert se vor cânta compoziții de Vasilescu, Vidu, Vorobchievi, Mureșan, Ionescu și Porumbescu. Apoi se va joca „Vlăduțul mamei“ comedie cu cântece într'un act, de I. Lupescu. După teatru dans.

Serată teatrală în Blaș. Tinerii meseriași români din Blaș vor aranja duminică în 24 novembre n. o serată teatrală în otelul „Univers“. Se vor joca piesele: „Nepotul ca unchiu“, comedie în trei acte, localizată de Petra-Petrescu și „Cinel-cinel“ comedie într'un act de V. Alexandri. După teatru urmează dans.

Serată teatrală în Orăștie. Tinerii meseriași români din Orăștie vor aranja mâine sâmbătă la 10/23 novembre serată și reprezentație teatrală. Vor fi două declamațiuni, printre cari se vor joca piesele: „Doi prinși în cursă“ comedie localizată I. E. Bobancu și „Rusaliile“ vodvil de V. Alexandri.

Piesă nouă. Dl căpitan Ursachi, autorul comediei „O căsnicie“, a terminat o nouă piesă în patru acte, intitulată: „Irma“. Rolul principal va fi ținut de dna Agata Bârsescu. Piesa se va reprezenta mai târziu.

MUSICĂ.

Concertul dlui D. Popovici la Brașov nu s'a ținut joi la 1/14 novembre, ci duminică la 4/17 l. e., și nu cu concursul anunțat, ci cu al dlilor Richter și Lassel. Concertul a reușit escelent. Renumitul baritonist a avut unul din succesele sale cele mari mari. Pe artistul, serie raportorul „Gazetei Trans.“ îl cunoașteți, insedar m'aș silii a vi-l înfățișă cu culorile cele mai vii, totuș aș rămânea obscur, față cu darul ce Dumnezeu a pus în gâtul acestui Român de inimă. Școală, fineță, sentiment, tărie, sânt calitățile, ce l-au caracterizat în totdeauna, și care l-au impus pe scenele străine. Să tot stai, să-l ascuți, și să-l și

vedei, căci e o armonie așa de perfectă între aceea ce cântă și aceea ce oglindează fața sa, încât uți că o mare de lume te încungură, și trăești câteva clipe ca fermecat într'o viață mai ideală. Așa a fost și aseară. Nu voi lua programul număr de număr, căci acela me lasă indiferent, când el a fost interpretat de Popovici, dar amintesc un moment numerele românești, cari mi-au umplut inima de veselie. Un poet român, Eminescu, un compositor român, G. Dima, un cântăreț român, Popovici, și am zis, tot, pentru cei ce sânt într'un gând cu mine, ce-am avut de zis. Pe lângă public străin, Românii erau în pâr, cununa de doamne și domnișoare eră completă, bărbații o încheiau. Tot ce Brașovul posedă mai inteligent își dase întâlnire ca să asculte și să răsplătească cu îndelungi aplause pe marile nostru artist. Nu voi uita nici de cele două frumoase cununi de lauri, ce le-au oferit cântărețului corul Reuniunii noastre de cântări și studenții români. După concert, studenții români au făcut ovațiuni artistului și colaboratorilor sei. În restaurant două mese lungi așteptati pe artist și public, și după ce dl profesor Chelariu, în numele reuniunii de cântări a mulțumit dlui Popovici pentru dragostea ce poartă Românilor brașoveni, ne-am despărțit veseli și deplin satisfăcuți de succesul acestei rare serate-musicale.

Concert în Seliște. Reuniunea română de cântări din Seliște a aranjat la 4/17 novembre concert în sala festivă a școlăi. Program: 1. a, „În casa Tatălui meu“, cor mixt de D. Bortniansky. b, „Adoramus“, cor mixt de G. A. Perti. 2. a, „Vino 'n codru“, cor mixt de H. Huber. b, „Rămas bun codrului“, cor mixt de Mendelssohn. 3 „Dorule, o dorule“, cor mixt de I. Mureșan. 4. a, „Trăiește în suferință“, cor mixt de G. Dima. b, „Sub crengi de soc“, cor mixt de H. Kirchner. 5. „Hora“, cor mixt de I. Cordonean. 6. „Mama lui Ștefan cel Mare“, baladă pentru cor mixt cu solo de sopran și bariton, cu acompaniare de pian, de G. Dima. Concertul a reușit escelent. Culmea succesului a fost balada „Mama lui Ștefan cel mare“ de G. Dima. Partia de bariton-solo a fost cântată de dl dr. Stroia, iar cea de sopran-solo de dșoara Bucisan. După concert a urmat cină comună.

Drama lirică „Pescarii din Sulina,“ a dlui D. Moruzi, se va reprezenta în cursul lunei curente la Teatrul Național din București. Reprezentarea acestei drame lirice, a cărei musică e cât se poate de plăcută, scrie „Voința Naț.“ va fi un eveniment pentru prima noastră scenă. Principalii interpreți, dna Brezeanu și dnii Confescu și Dioghenide, au terminat deja repetițiile.

Organizarea corurilor vocale în România. Dl Juarez Movilă, inspector al învățământului musical primar, a trimis o circulară revisorilor școlari, prin care le pune în vedere modul organizării corurilor vocale, recomandându-le în special ca toate bucățile să fie cu subiect patriotic și național.

BISERICĂ și ȘCOALA.

Alegerea de protopresbiter în Hunedoara. La 12 novembre n. s'a ținut alegerea de protopresbiter gr. or. al tractului nou-înființat Hunedoara. Dintre cei doi candidați, părintele George Oprea, actualul paroc al Hunedoarei, a întrunit 29 de voturi; iar pă-

rintele Avram P. Păcurar, protopresbiterul tractului Iliia 12. Alegerea a fost condusă de asesorul consistorial părintele Nicolaș Ivan.

Alegerea de protopresbiter al Aradului. Aflăm din „Tribuna Poporului“ că la postul de protopresbiter gr. or. român al Aradului s-au înaintat cererile d-nii V. Beleş, protopop al Radnei, Iancu Ștefănuț, actualul administrator, dr. D. Barbu, preot în Pecica, dr. I. Petran, profesor seminarial și Fabrițiu Manoilă, preot în Sâmbăteni.

Un nou Asil la București. Societatea „Regina Elisabeta“ din capitala României a ținut zilele trecute ședință în palatul regal, sub președința dlui G. C. Philipescu mare mareșal, care a comunicat că regele Carol a oferit un teren de 15.000 m. p. în scopul de a se clădi „Asilul regina Elisabeta“. Totodată, dl președinte exprimă speranțe, că în primăvara viitoare se va începe clădirea asilului, după care apoi espuse mersul progresiv al societății, precum și pe acela al asilului, deja înființat de un an, și în care găesc, de pe acum, mai bine de 34 de săraci, bătrâni și infirmi, un adăpost, și termină prin a comunica că s'au luat deja toate dispozițiunile pentru distribuire de ajutoare pe la săraci, după listele întocmite de comitetul doamnelor patronese.

Rector al universității din București a fost confirmat de ministrul cultelor dl profesor C. Dimitrescu-Iași pe un ciclu de trei ani.

Profesor nou Dl *Nicolai Mihulin* a făcut la universitatea din Cluș examenul profesoral din științele naturale și geografice.

O nouă școală de fete în Arad. Consistoriul gr. or. român din Arad, precum aflăm din „Tribuna Poporului“, a cumpărat foaia casă Stănescu, destinată împreună cu intravilanul d'alături, tot proprietate a dieceșei, să serve ca loc pe care se va zidi o nouă școală de fete.

Adunări învățătoresci. *Despărțământul Sibii* al Reuniunii învățătorilor din archidieceșea Blașului se va întruni în adunare generală de toamnă în Șeica-mare la 24 novembre n. — *Despărțământul Roșia-montană* al aceleiași reuniuni va ține adunarea sa generală în Abrud la 20 decembrie n.

C E N O U.

Hymen. Dl *Radu Cupariu*, profesor gimnazial în Beiuș, absolvent de teologie, s'a cununat cu dșoara *Maria Luisa Cașolțan* de Vestem, în Beiuș, la 19 novembre n. — Dl dr. *Victor Onișor*, care la 1 decembrie își va deschide cancelăria advocațională în Bistrița, și dșoara *Miși Victoria Cheresteș* s'au cununat la Deș în 10 novembre. — Dl *Alexandru Comșa* notar cercual în Scorei și dșoara *Olimpia Sasbeș* învățătoare în Tohanul vechiu s'au logodit. — Dl *Aurel Borzea* din Viștea-de-jos și dșoara *Lucreția Boeriu* din Recea-Telechiană se vor cunună la 24 novembre n. — Dl *Nicolai S. Aron* din Alămor și dșoara *Anuța R. Patachi* din Mihalț se vor cunună la 24 novembre. — Dl *Traian A. Todorescu* comerciant și dșoara *Ana Lința* se vor cunună la 24 novembre n. în Ciuchici. — Dl *Dănilă Șerban* notar în Voila și dșoara *Aneta Răpescu* s'au logodit în Tohanul-nou. — Dl *Iuliu Lăzărescu*, absolvent de teologie din dieceșea Caransebeș și dșoara *Victoria Petrovici* se vor cunună la 24 nov. n. în Cella. — Dl

Teofil Roșca din Ungra și dșoara *Elena Aurelia Doctor* din Hașfalău se vor cunună la 11/24 novembre — Dl *Iuliu Moldovan* absolvent de teologie și dșoara *Claudia Macarie* din Hopârta se vor cunună la 24 nov. n. în Spalnaca.

Monarcul despre patriotismul Românilor. Maj. Sa împăratul și regele Francisc Iosif primind de curând în audiență pe deputatul român din Bucovina bar. Vasileo, i-a zis: „De patriotismul Românilor sânt convins“.

Reuniunea femeilor române gr. or. din Făgăraș și giur invită la festivitatea jubileului de 25 ani, ce se va ține duminică în 11/24 novembre 1901. Pentru comitetul reuniunii, Maria Dan, presidentă Ioan Berescu, secretar. Programul: I. Duminică în 11 novembre la 8 ore a. m. parastas în biserica gr. or. din Făgăraș pentru inițiatorii, sprijinitorii și membrele reparate. II. Ședința festivă, care se va ține duminică la 7 ore sara în sala „Lauritsch“ din Făgăraș. 1. Deschiderea ședinței prin presidentă dna Maria Dan. 2. Istoricul reuniunii, disertațiune de secretarul dl Berescu. 3. Declamațiune, executată de dl Dănilă Șerban. 4. Trei cântări solo, executate de dșoara Iulia Toflea. 5. Declamațiune, executată de dl Costi Tomă. 6. Subscrierea actului festiv de către cei prezenți. La 8 ore seara petrecere socială.

Serbarea memoriei lui Mihail Viteazul. *La București* Liga Culturală a aranjat în 8/21 novembre splendidă serbări pentru trei-centenarul morții lui Mihail Viteazul, la care au luat parte delegați ai tuturor societăților din capitală. Serbările au început cu un serviciu divin la biserica Mihail-vodă. Seara dl profesor universitar Dimitrie Onciul a ținut la Ateneu o conferință despre marele erou. — *La Cernăuți* a aranjat o astfel de serbare societatea academică Junimea, cu declamări și piese musicale. Dl V. Morariu a ținut un discurs comemorativ.

Proces în contra Asociațiunii. Am scris astă toamnă, că comitetul Asociațiunii a refuzat dlui dr. Victor Onișor primirea celor o sută de exemplare comandate din lucrarea sa „Legiuirea țării noastre“ pentru că autorul a reprodus drept prefață corespondența ce a avut cu comitetul în privința tipării manuscrisului prezentat, corespondență prin care se blamează comitetul, atribuindu-i-se vina întâzierii. Acum aflăm din organul Asociațiunii, că dl dr. Victor Onișor amenință comitetul cu proces, dacă nu va răspunde în 8 zile costul celor o sută de exemplare abonate. Terminul fixat a trecut de mult. Nu șeim înse dacă procesul s'a intentat.

Casa Națională din Arad, despre care am scris în nr. trecut, are deja un capital de 13.556 coroane. În ședința din urmă a comitetului de inițiativă s'a adoptat planul edificiului în stil antic roman, făcut de inginerul Tabacovici. Va costă 15.000 coroane. La primăvară edificarea se va începe și la toamnă va fi gata.

Damele române din Timișoara Fabric aranjează petrecere de dans la 26 novembre nouă 1901, în sala berăriei (Fabrikshof) în favorul copiilor săraci de la școlile confesionale române d'acolo. Pentru comitetul aranjator: Maria Putici, presidentă; Lucreția Matei, secretară. Începutul la 8 ore sara. Biletul de persoană 2 cor., de familie (3 membrii) 3 cor. Oferte și suprasolviri marinimoase se primesc cu mulțumită la adresa dnei casiere Maria Gherdan (Fabric, strada Tiger nr. 2) și se vor chită pe cale jurnalis-

tică. Damele sunt rugate a se prezenta în toalete cât mai simple.

Serată literară-dansantă în Oradea-mare. Tinerimea română din Oradea-mare a aranjat joi la 21 novembre n. serată literară urmată de dans în sala cea mare a otelului „Arborele verde“.

† **Baronul Eugen Stircea**, unul din fruntașii Românilor din Bucovina, a încetat din viață la Cernăuți, în 12 novembre n., în etate de 66 ani; decedașul a lăsat doue legate de câte 4000 coroane pentru ambele internate române din Cernăuți; remășiștele-i pămăntesci s'au aședat spre odihnă vecinică la moșia sa Crasna în județul Storojineșului.

Moartea artistului Hasnaș. Săptemăna trecută a murit la Bucureșci Vasile Hasnaș, unul din cei mai bunii artiști ai Teatrului Național din Bucureșci, care în comediă a fost mult aplaudat. În mormăntarea mult regretatului s'a făcut sămbătă, în mijlocul unei mari afluenșe de artiști, prieteni și public. După terminarea serviciului bisericesc, dl Șt. Sihleanu, directorul general al Teatrelor, a ținut o cuvântare mișcătoare; în numele artiștilor a vorbit dl I. Livescu. În fața Teatrului Național au vorbit dnii C. Mărculescu din partea artiștilor și P. Macri din partea sindicatului ziarisștilor. Teatrele din Iași și Crafova au fost reprezentate prin delegașuni. S'au depus foarte multe cununii.

DIN LUME.

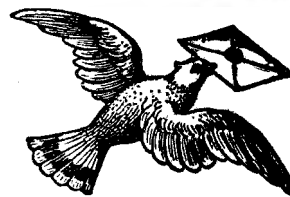
Chioșc românesc în Stuttgart. La 24 novembre se va deschide la Stuttgart bazarul de caritate. În acest bazar, scrie „Voinșa Națională,” se va aranjă și un chioșc românesc, în care un grup de peste 20 doamne și domnișoare din aristocrașia würtembergesă — sub patronașgiul dnei G. Benger, soșia cunoscutului filo-român și consul general al Romăniei — vor servi visitatorilor diferite consumașii și obiecte importate direct din Romănia. Doamnele și domnișoarele vor purtă costume nașionale romănesci. În acest scop s'au făcut deja însemnate comanșii de costume nașionale, diferite obiecte de industrie casnică, precum și articole de consumașie din țară.

Terminarea transiberianului. Una din cele mai mari întreprinderi încercată de geniul omenesc a fost terminată. Principala parte a căii ferate transiberiene e terminată între Moscova, în inima Rusiei Europene, Vladivostock, marele port de pe marea Galbenă și Port-Arthur, pe golful Peteli, în cea-laltă extremitate a Asiei. Acest eveniment e memorabil și consecinșele politice și economice incalculabile. E o revolușione între raporturile popoarelor, analoga și poate mai importantă decât a fost, în secolul trecut, deschiderea canalului de Suez. La 19 maiu 1891, țarevișciul a pus, în numele tatăului seș, împăratul Alexandru III, prima piatră a părșii liniei din Estul asiatic, la Vladivostock. Zece ani și jumătate mai târziu, Transiberianul e construit în întregime, cu o recordare atunci neprevădușă dealungul Chinei septentrionale. Rusia a construit această linie gigantică, câte 600 kilometri pe an, cu toate obstacolele materiale și politice. Transiberianul, cu ramificașile sale, acopere 8.870 de kilometri, aproape un șfert din marele cerc al globului. A trebuit să se construiască peste 48 de kilometri de poduri. Unul singur, acela peste Ienisei

la Atșinks, mēsoară 900 metri, și linia străbate lacul Baical. Cheltușiala totală trece de doue miliarde. Calea pe uscat între Havre și Vladivostock e de 11.950 kilometri. Durata călătoriei va fi de 16 zile între Paris, Londra și Shanghai și preșul călătoriei de 860 franci. Acelaș drum pe mare durează 34 de zile și costă 2450 franci. În ce priveșce transportul mărfurilor, economia de timp și cheltușiala e incalculabilă. Rusia și nașionile continentale vor câștigă asupra nașionilor maritime în ce priveșce traficul comercial. Terminarea Transiberianului va aduce mari șchimbari în lume. Deja Siberia nu mai e un loc de exil; e un ținut în care emigranșii sosesc zilnic și care va fi transformat prin munca liberă.

Un nou balon dirigeabil. Se șrie din Roma: Santos Dumont are în Italia un mare rival. Ziarele italiene fac șgomot în giurul unui nou sistem de balon inventat de conșele Almerico, care de cinci-zeci de ani studiașă problema navigașionei aeriene și se prepară acum a-ș traduce îndelungatele sale studii în experienșe practice. Conșele Almerico a avut un bun colaborator în persoana unui Pasquale Cordons care, acum douezeci de ani, prezentase ministerului de rēșboiū un proiect de balon, care a fost aprobat. Moartea l-a surprins în plină activitate. Se anunșă acum că o societate pe acășuni s'a format spre a constitui capitalul necesar pentru construirea noului balon; ministerele de rēșboiū, de marină și de instrucșie publică au contribuit fiecare cu sume de bani și acum se lucrează cu mare zor la fabricarea pieselor aerostatului. Balonul e de mătase și are forma unei țigaretē; lungimea lui va fi de 33 metri, iar diametrul maxim de 6; capacitatea lui e de 600 metri cubi de gaz hidrogen pur. Aeronautul crede că cu acest balon poate pluti în aer cinci ore incontinuu cu o viteză de 20 chilometri pe oră. Primele experienșe se vor face la șfērșitul acestui an.

Poșta redacșiei.

Casina română din... În chesștia de calabrias declinăm competenșa.

Ghișă. Pentru numērul acesta, chiar să fi fost o lucrare ocașională, a sosit târziu. Neșind ocașională, se va putea publica ori când.

Valea morilor 3. Sperăm a o putea începe în nr. viitor.

Logodnica. Ce cadoș să faceșii logodnicului dvoastre? Noi credem că cel mai potrivit ar fi să-l dașii portretul dv.

O cetitoare. Nașii înșeles cuvântul „labarum“ din poesia „Moastelor lui Mihai“ de dna Smara din nr. 41 al revistei noastre? Iată cum îl esplică L. Șăineanu în dicșionarul seș Universal: 1, stindard roman pe care Constantin puse să graveze semnul lui Christ; 2, fig. labarum vechiū al luptei, simbol al biruinșei. Gr. Al.

Călinșdarul șeptemănei.

Dum. XXV. după. Rosaii, ev. 8 dela Luca c. 10, v. 53, gl. 8, a inv. 3

Dia șept.	Călinșdarul vechiū	Călinșd. nou
Duminecă 11	M. Mina și Vichenț.	24 Ioan
Luni 12	† P. Ioan milost.	25 Catharina
Marti 13	† P. I. g. de a.	26 Conrad
Mereuri 14	† A. Filip	27 Virgil
Joi 15	SS. M. Garie, Sama.	28 Sosthenes
Vineri 16	† A. Ev. Mateiu	29 Saturnus
Sămbătă 17	P. Grigorie	30 Andrei Ap.

Proprietar, redactor respunșdător și editor: **IOSIF VULCAN.** (STRADA ALDAS NR. 14/296 b.)